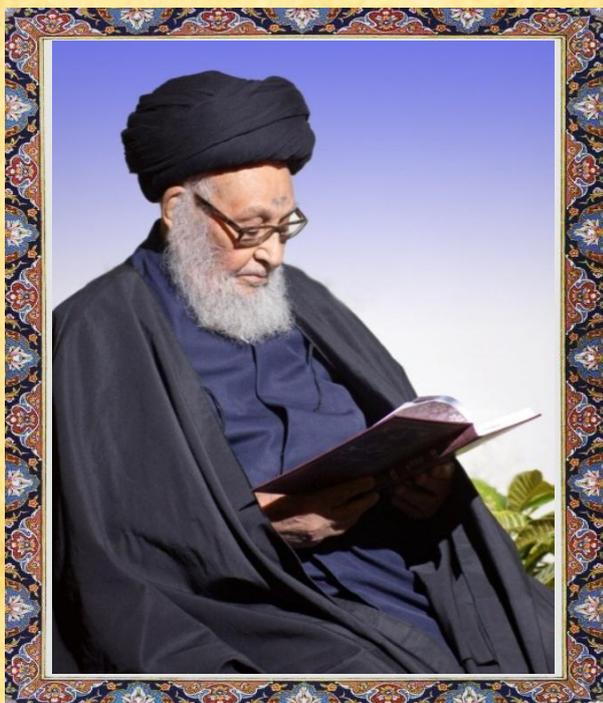

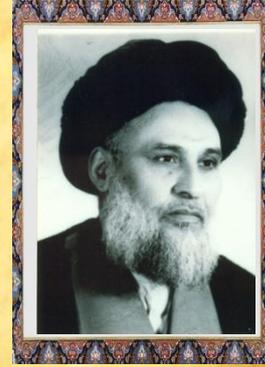
تاریخچه زندگی فقیه متقی حضرت آیه الله العظمی

آقای حاج سید محمد باقر خوانساری مدظلّه العالی

معظم له در ۹۰ سالگی

معظم له در ۶۵ سالگی

معظم له در ۱۶ سالگی

معظم له در ۲۷ سالگی

معظم له در ۳۰ سالگی

معظم له در ۴۰ سالگی

معظم له در ۶۰ سالگی

بسمه تعالی

مقدمه:

بر اساس پیشنهاد مدیریت محترم مدرسه و بمطور ثبت در سامانه الکترونیکی (سایت) رسمی مدرسه، شرح حال مختصر حضرت آیه الله العظمی آقای حاج سید محمد باقر خوانساری مد ظله العالی فرزند برومند مرجع عالیقدر مجاهد، مرحوم آیه الله العظمی آقای حاج سید محمد تقی خوانساری اعلی الله مقامه الشریف توسط فرزند فاضل و اندیشمند ایشان، جناب حجت الاسلام والمسلمین آقای حاج سید محمد کاظم خوانساری دامت برکاته شرح زیر برشته تحریر در آمده، جهت اطلاع درج می گردد:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ضمن تشکر از مدیریت محترم مدرسه علمیه حضرت آیه الله العظمی والد مد ظله العالی تاریخچه و اشاره ای مختصر و گذرا به بعضی فرزندان زندگی معظم له همراه با بیان فرزندی از زندگانی والد معظم ایشان، مرجع عالیقدر و مجاهد مرحوم آیه الله العظمی آقای حاج سید محمد تقی خوانساری اعلی الله مقامه الشریف با اطلاع می رسد:

لازم به یادآوری است که تمامی موارد مورد اشاره مستند به پاسخهای معظم له به سوالات نگارنده از ایشان می باشد.

سید محمد کاظم خوانساری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

در اوائل فجر روز دوشنبه ۱۴ محرم الحرام سال ۱۳۴۰ هجری قمری اولین فرزند مرحوم آیه الله العظمی آقای حاج سید محمد تقی خوانساری اعلی الله مقامه از مادری متدینه و مومنه^(۱) در شهر اراک به دنیا آمد و از سوی پدر بزرگوارش محمد باقر ناکنداری گردید با این امید که بتواند در آینده با تحصیل علوم مکتب باقر آل محمد صلوات الله و سلامه علیهم اجمعین خدمتگزاری راستین برای عالم اسلام و مکتب فقه جعفری گردد.

چندی نگذشته بود که مرحوم آیه الله العظمی آقای حاج سید محمد تقی خوانساری قدس سره در میت مرحوم آیه الله العظمی آقای حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی اعلی الله مقامه الشریف بمشور زیارت مرقد مطهر حضرت فاطمه معصومه سلام الله علیها و تحویل سال نو عازم شهر مقدس قم گردید. در اینجا بی مناسبت نیست که به فراز هائی از آنچه در آن زمان گذشت اشاره ای نمایم. در این سفر جمع کشیری از مردم متدین و ولایتدار شهر قم با مراجعه به مرحوم آیه الله العظمی حائری یزدی قدس سره از معظم له درخواست اقامت در شهر قم را نموده و علمای شهر و بویژه مرحوم آیه الله حاج شیخ ابوالقاسم کبیر قمی که از اکابر روحانیون محترم شهر بوده با درخواست مؤکد از معظم له برای اقامت در قم و شروع به تدریس و تربیت طلاب، خواستار تاسیس حوزه علمیه در این شهر مقدس می شوند و نیز حسب اظهار بعضی از معاصرین آن زمان، وعظا شرف در منابر خویش مردم را تشویق به مراجعه به محضر آن

۱- ایشان سید مرحوم آقای حاج میرزا نعمت الله عراقیان از تجار متدین وقت شهر اراک بوده که اصالتاً همدانی و در سالهای آخر عمر خویش همراه خانواده و از جمله فرزندان دکور خود بمشور برخورداری از برکات بهجاری باباگاه حضرت ثامن الحجج علیه آلاف التحية و الثناء به شهر مشهد مقدس مهاجرت و آقازادگان آن مرحوم نیز از انبار و کب متدین شهر مشهد بوده که متقید بوده اند همیشه نماز شب خود را در بلا سربارک آن حضرت انجام و پس از شرکت در نماز جماعت صبح مرحوم آیه الله نجف آبادی (جد مادری رهبر معظم انقلاب) حرم را ترک نمایند.

بزرگوار و ارائه درخواست اقامت را می نمودند و در نتیجه آن مرحوم که با چنین درخواست های انبوهی از سوی عموم طبقات مردم و از جمله روحانیون شهر مواجه می گردند تصمیم به استخاره باقرآن می گیرند که آیه کریمه "واتونی بأهلکم اجمعین" نتیجه استخاره بوده و در نتیجه مرحوم آیه الله العظمی حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی طالب شرافت تصمیم به اقامت در قم گرفته و جمع کثیری از شاگردان و دوستان معظم له و در اس آنان مرحوم آیه الله العظمی آقای حاج سید محمد تقی خوانساری قدس سره نیز با ایشان همراهی و به شهر قم مهاجرت و چنانکه در شهر اراک در محفل درس آن بزرگوار حضور می یافته اند در شهر قم نیز به آن مشارکت و تا زمان وفات آن اسطوره علم و تقوی ادامه می دهند. در همین راستا مرحوم آیه الله العظمی آقای حاج سید صدرالدین صدر قدس سره که در مشهد مقدس بسر می برده اند عازم قم و مرحوم آیه الله العظمی آقای حاج سید محمد حجت قدس سره نیز از شهر تبریز به قم مهاجرت و در درس مرحوم آقای حاج شیخ قدس سره شرکت می نمایند و در نتیجه تدریج حوزه علمیه ای که مرحوم آیه الله العظمی حائری یزدی قدس سره در شهر مقدس قم پایه گذاری نموده بودند تقویت و گسترش می یابد.

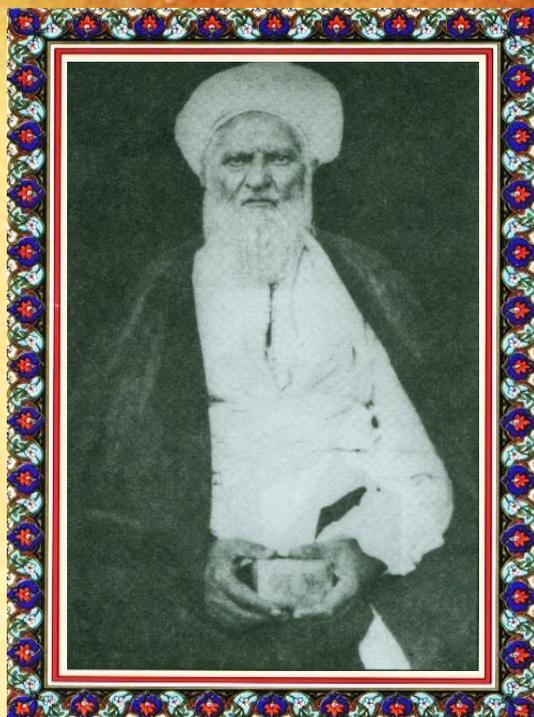
استاد بزرگوار مرحوم آقای حاج شیخ قاسم نحوی مدرس مبرز علم نحو نقل می کند که در زمان تدریس مرحوم حاج شیخ قدس سره جمعی از شاگردان معظم له با مراجعه به مرحوم آیه الله العظمی آقای حاج سید محمد تقی خوانساری قدس سره از ایشان بعنوان دوست و یار مبرز و شاخص مرحوم حاج شیخ قدس سره درخواست می نمایند که هر روز قبل از درس ایشان، درس روز گذشته مرحوم حاج شیخ قدس سره را برای آنان تفریر نمایند که ایشان نیز موافقت و جمعی از شاگردان درس مرحوم حاج شیخ (ره) نظیر مرحوم آیه الله حاج سید محمود روحانی (ره) و مرحوم حاج میرزا محمد تقی اشراقی و غیره در این جلسه بطور منظم شرکت می نموده اند.

مرحوم آیه الله آقای حاج شیخ هاشم آملی (ره) نقل می نمایند که وقتی انگلیسهای اشغالگر تصمیم به اجرای انتخابات مورد نظر خویش در

مورد تعیین نظام در عراق را داشته و با مخالفت حضرات مراجع و بزرگان حوزه علمیه وقت نجف اشرف مواجه می گردند اقدام به اخراج آن بزرگواران از عراق می نمایند که در همین رابطه حضرات آیات عظام مرحوم حاج سید ابوالحسن اصفهانی (ره) و مرحوم میرزا محمد حسین نائینی و مرحوم آقا ضیاء عراقی که از عراق اخراج گردیده بودند عازم شهر مقدس قم شده و در این شهر اقامت و شروع به تدریس نموده و مورد تکریم و ویژه مرحوم آیه الله العظمی آقای حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی قدس سره و قاطبه مردم بوئیره روحانون حوزه قرار می گیرند بنا بر نقل مرحوم آیه الله علی (ره) مرحوم آیه الله العظمی حائری یزدی (ره) تجلیل و تکریم از این بزرگواران را به شاکردان و نیز دوستان و یاران خود متذکر و توصیه می نمایند که در درس آقایان نامبرده شده شرکت نمایند و در همین راستا از یار دیرین خود مرحوم آیه الله العظمی حاج سید محمد تقی خوانساری (ره) سؤال می نمایند که آیا شما هم در درس آقایان شرکت می کنید؟ ایشان پاسخ منفی می دهند مرحوم حاج شیخ (ره) علت را جویا شده و ایشان پاسخ می دهند اینجاب وقتی از نجف آدمم بنا بر شرکت در هیچ درسی را ندانم مرحوم حاج شیخ (ره) می فرمایند پس چگونه است که در درس اینجاب شرکت می کنید ایشان پاسخ می دهند که بمشور تقویت پایه گذاری و تأسیس حوزه علمیه در قم و نیز احترام رفاقت در درس ایشان شرکت می کنند نه نیاز به ادامه حضور در درس. لازم بذکر است که مرحوم آیه الله العظمی آقای حاج سید محمد تقی خوانساری قدس سره طی سالهای اقامت خود در نجف اشرف پس از چهار سال استفاده از درس مرحوم آیه الله العظمی آخوند خراسانی قدس سره، سالهای متمادی در درس فقه و اصول آقایان نائینی و آقا ضیاء عراقی قدس سره حضور فعال و کوشا داشته و نهایت بهره برداری را نموده اند و به حسب نقل اعظام وقت و نیز دست نوشته اساتید معظم ایشان، به درجه اجتهاد نائل و بی نیاز به حضور در درس اساتید بوده و خود توانائی تدریس را داشته اند و احتراماً در درس مرحوم حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی قدس سره شرکت می نموده اند.

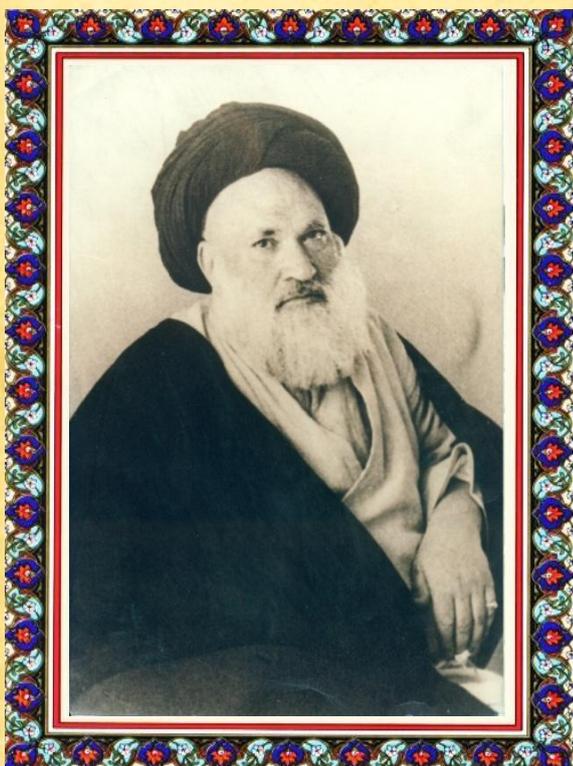
تصویر شماره ۱: تصویر مرحوم آیت الله العظمی آقای حاج شیخ عبدالکریم

حائری یزدی قدس سره

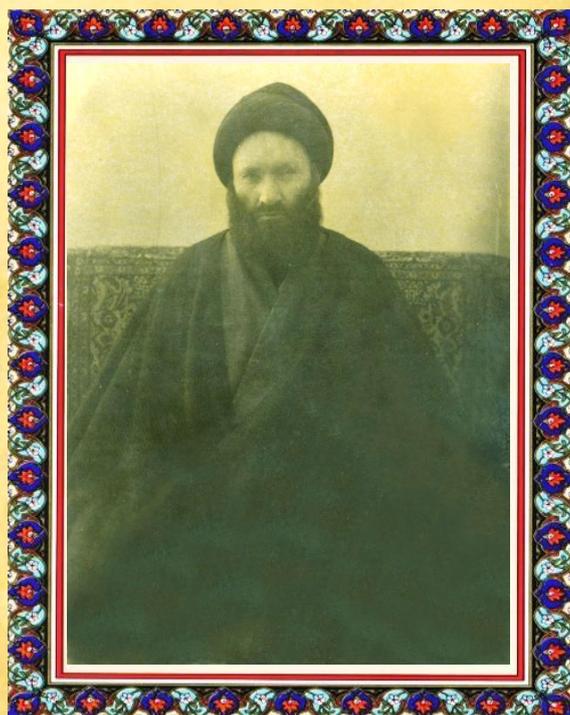
تصویر شماره ۲: تصویر مرحوم آیت الله العظمی آقای حاج

سید محمد تقی خوانساری قدس سره

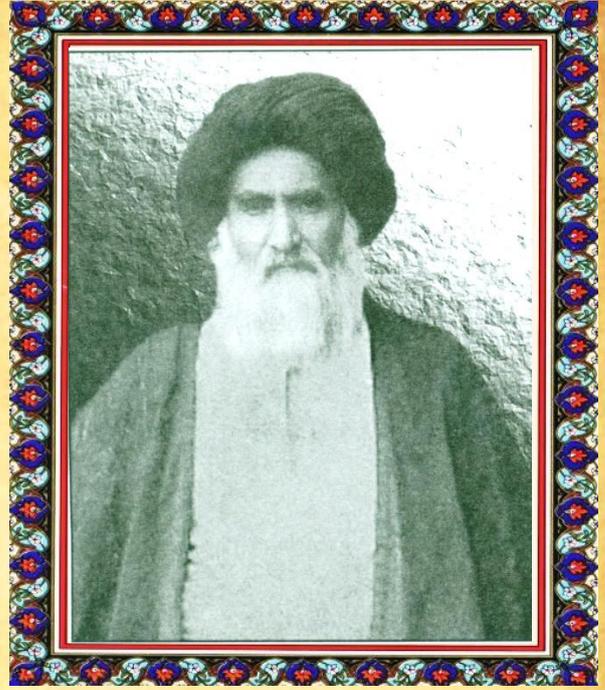
تصویر شماره ۲: تصویر مرحوم آیت الله العظمی آقای حاج

سید محمد تقی خوانساری قدس سره هنگام مهاجرت به قم

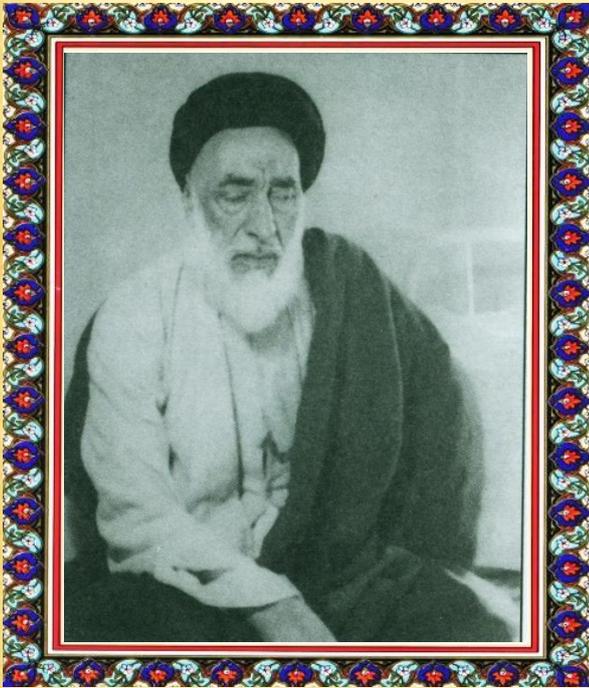
تصویر شماره ۴: تصویر مرحوم آیت الله العظمی

آقای حاج سید ابوالحسن اصفهانی (ره)

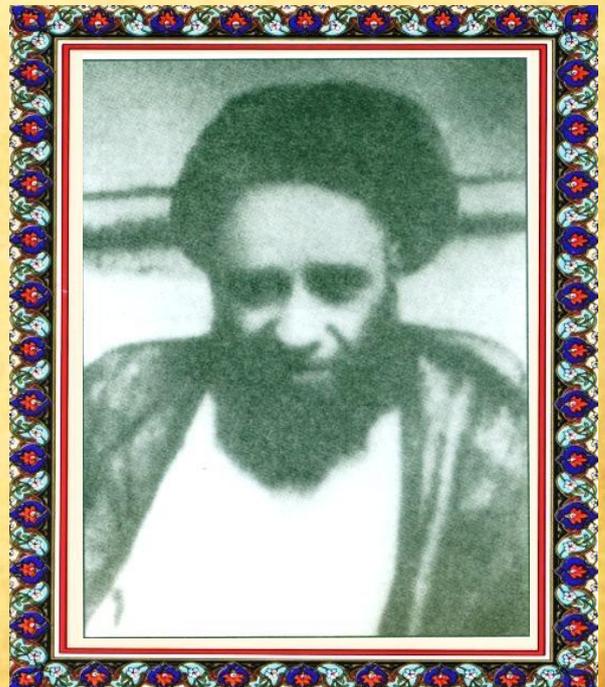
تصویر شماره ۵: تصویر مرحوم آیت الله العظمی

آقای حاج سید صدرالدین صدر قدس سره

تصویر شماره ۶: تصویر مرحوم آیت الله العظمی آقای

حاج سید محمدحجت قدس سره

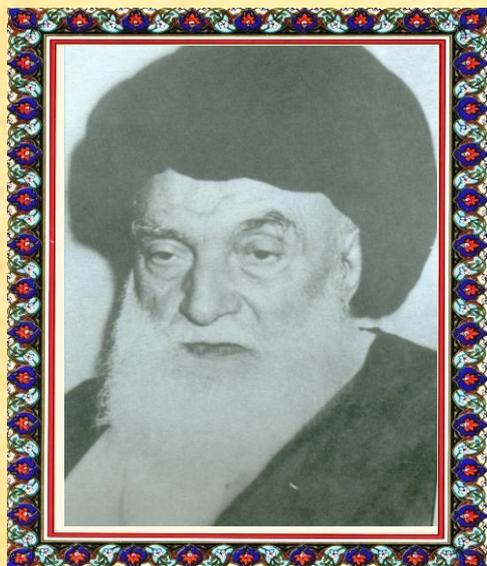
به هر تقدیر معظم له پس از تصمیم مرحوم حاج شیخ مؤسس رضوان الله تعالی علیه، به اقامت در قم که گفته می شود خود نیز تأثیر مثبت بسزائی در این تصمیم مرحوم حاج شیخ قدس سره داشته اند همراه با خانواده نوپای خود در حالیکه اولین فرزند ایشان سید محمد باقر بیش از چند ماه نداشت ساکن قم می کردند.

سید محمد باقر در پنین دامان و خانواده مبارکی دوران طفولیت و نوجوانی خود را با برخورداری از تربیت ویژه پدر بزرگوار خویش و پس از طی دوره ابتدائی مرسوم در مدارس و نیز تعلیم آموزه های دینی به رسم آن دوران در قم سپری و سپس وارد عرصه فراگیری دوس حوزوی گردید، صرف و نحو (مقدمات و سیوطی) را نزد استاد معروف و مبرز آن روزگار مرحوم حاج شیخ قاسم نحوی فرا گرفته و معالم الاصول را نزد مرحوم آیه الله علوی قدس سره داماد مرحوم آیه الله العظمی کلپایگانی قدس سره و قوانین را نزد مرحوم آیه الله بهاء الدینی قدس سره و دو جلد شرح لمعه را نزد مرحوم آیه الله حاج شیخ حسن فرید کلپایگانی قدس سره و نیز مرحوم آیه الله آقای حاج شیخ عبدالبواد سدهی اصفهانی قدس سره که هر دو از شاگردان درس مرحوم والدشان بودند تلمذ و سپس کتاب رسائل را نزد مرحوم آیه الله العظمی والد خود قدس سره و مکاسب را نزد مرحوم آیه الله العظمی حاج شیخ محمد علی اراکی قدس سره و کفایه مرحوم آخوند (ره) را نزد مرحوم آیه الله العظمی آقای حاج سید احمد خوانساری قدس سره فرامی گیرند، در این زمینه، آقای والد مدظله می فرمودند کفایه را که نزد ایشان می خواندم به مجتهد تعادل و تراجم که رسیدیم تابستان شد و استاد درس را تعطیل فرمود از ایشان خواستم که ادامه دهند تا در فرصت تابستان این مجتهد را هم خوانده و در اول سال تحصیلی بعد در درس خارج شرکت نمایم ولی ایشان به دلیل گرمای شدید قم و عدم وجود امکانات و مقداری هم ضعف جسمی پذیرفتند لذا با عرضه موضوع به مرحوم آقای والد قدس سره از ایشان خواستم که در تابستان این مجتهد را به صورت خصوصی برایم تدریس فرماید، که معظم له نیز پذیرفته و در حالیکه هر روز مرحوم حاج شیخ غلامرضا فقیهی بروجردی (ره) داماد اول مرحوم آیه الله العظمی

آقای حاج سید محمد تقی خوانساری اعلی الله مقامه الشریف هم می آمد این مجتهد را نزد مرحوم آقای والد قدس سره در طول تابستان فراگرفته و از ابتدای پائیز در درس خارج شرکت کردم.

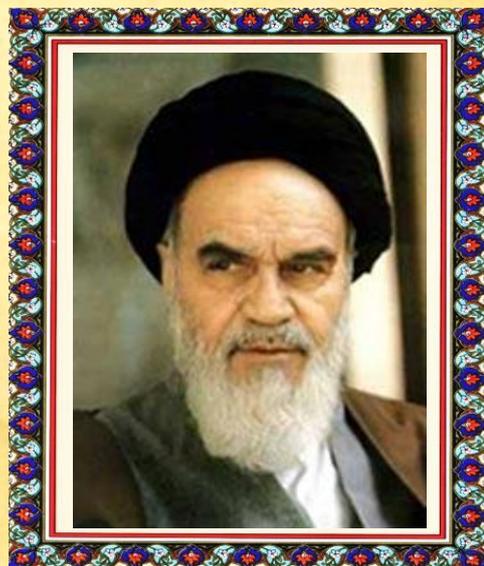
معظم له در قم علاوه بر شرکت در درس خارج فقه و اصول مرحوم والد معظم خود که هر روز در مدرسه فیضیه ایراد می فرمودند قدری در درس اصول مرحوم آیه الله العظمی آقای حاج سید محمد حجت قدس سره شرکت، و همچنین به منظور بهره گیری از درس مرحوم آیه الله العظمی آقای بروجرودی اعلی الله مقامه در خارج فقه معظم له که کتاب صلوة را تدریس می فرمودند شرکت و مورد توجه و محبت ویژه ایشان قرار می گیرند.

در زمینه تحصیل علوم عقلی هم در قم در درس اسفار مرحوم آیه الله آقای علامه طباطبائی قدس سره الشریف شرکت و بهره لازم را برده همچنین و به طور مرتب در درس اخلاق مرحوم آیه الله العظمی امام خمینی اعلی الله مقامه الشریف که در مدرسه فیضیه ایراد می فرمودند حضور یافته و بهره فراوان بردند.

تصویر شماره ۸: تصویر مرحوم آیه الله العظمی

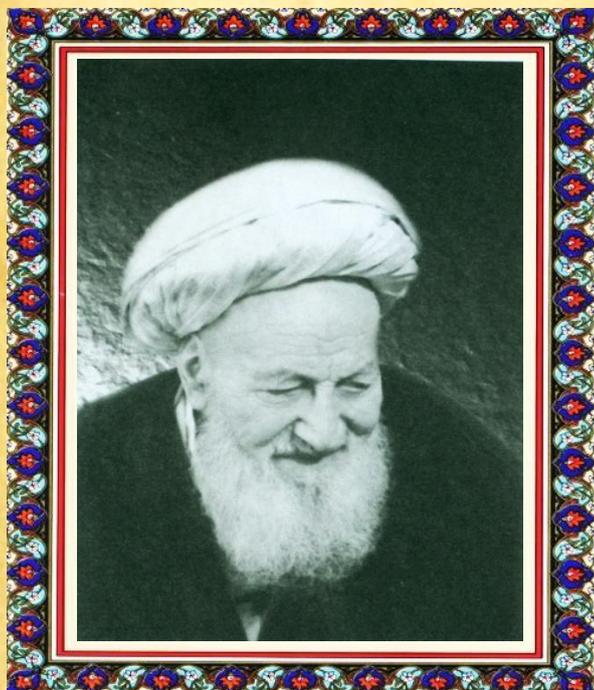
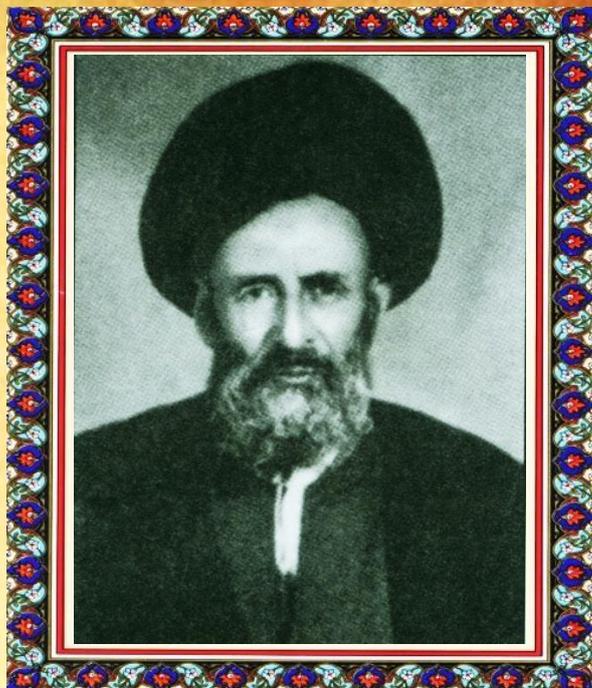
آقای بروجرودی اعلی الله مقامه الشریف

تصویر شماره ۷: تصویر مرحوم آیه الله العظمی

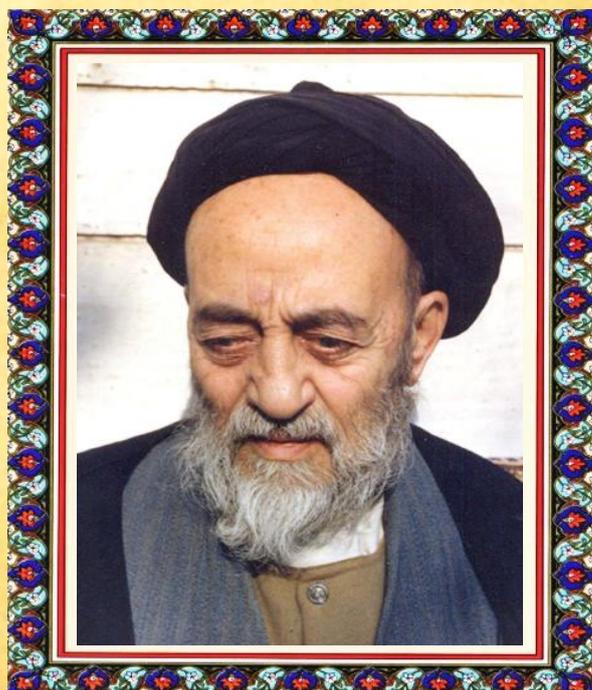
امام خمینی اعلی الله مقامه الشریف

تصویر شماره ۹: تصویر مرحوم آیت الله العظمی
آقای حاج سید احمد خوانساری قدس سره

تصویر شماره ۱۰: تصویر مرحوم آیت الله العظمی
آقای حاج شیخ محمد علی اراکی قدس سره

تصویر شماره ۱۱: تصویر مرحوم آیت الله
علامه طباطبائی قدس سره

معظم له در سن ۲۲ سالگی با دقت عمومی خود که از تجار خوشنام و متدین بازار اراک بود و به رسم آن روزگار که بعضی تجار متدین خصوصاً آنان که سادات بوده اند تمیناً از عامه سیاه و عبا استفاده می کرده اند تا آخر عمر حدوداً هشتاد ساله خود هر روز با عامه و عبا و پالتو و شلوار در تجارخانه خود واقع در بازار اصلی شهر اراک حضور می یافت، ازدواج که ثمره این وصلت هفت فرزند است. مراسم عقد ایشان در شهر اراک برگزار و صیغه ایجاب عقد توسط مرحوم آیه الله آقای حاج شیخ محمد سلطان رحمه الله علیه که از اساتید مرحوم آیه الله العظمی اراکی قدس سره بوده جاری و صیغه قبول هم توسط مرحوم آیه الله آقای حاج شیخ محمد امامی رضوان الله علیه که از علمای مبرز وقت و امام جماعت مسجد حاج آقا صابر اراک بوده اند جاری میگردد.

معظم له پس از وفات والد معظمشان در سال ۱۳۳۱ هجری شمسی و در حالیکه موفق به اخذ اجازه اجتهاد شده بودند تصمیم به مهاجرت به نجف اشرف و بهره گیری از برکات معنوی مجاورت حرم مطهر امیرالمؤمنین علیه و علی ابناؤه آلاف التحية و الثناء و نیز استفاده از دوس بزرگان آن حوزه علمیه مقدسه می گیرند، لذا ابتدا به صورت تنها و برای بررسی به نجف مشرف و با اقامت چند ماهه که در ابتدا بر اساس دعوت مرحوم آیه الله العظمی آقای حاج سید جمال گلپایگانی اعلی الله مقامه در منزل ایشان ساکن و پس در یکی از حجرات مدرسه صدر موقتاً اقامت نموده و پس از بررسی درسهای خارج آن حوزه علمیه، به قم مراجعت و طی دیداری با مرحوم آیه الله العظمی بروجردی اعلی الله مقامه الشریف با معظم له مشورت می نمایند، آن مرحوم که در آن زمان زعیم یگانه عالم تشیع بوده اند ضمن بیان علاقه خاص خود و نیز با اشاره و تجلیل از جدیت معظم له در تحصیل و ابراز اینکه مایل بوده اند که ایشان هم چنان در قم بمانند در برابر این نکته که معظم له اظهار می دارند که ملایم حوزه نجف را هم درک کنم در نهایت ناگزیر مواخفت و برای ایشان شهریه خاصی که کلاً در آن زمان هزینه زندگانی ایشان و خانواده را در نجف اشرف تأمین می نمود تعیین و به مرحوم حاج شیخ نصر الله خلخالی رحمه الله علیه که وکیل آن بزرگ مرجع در نجف بود کتباتاً دستور می فرمایند که همراه این مبلغ را به ایشان

تقدیم کنند، که تا آخر حیات پر برکت آن مرجع بزرگ ادامه داشته و از طرفی با عنایت به اینکه یکی از دوستان و علاقه مندان به معظم
که در ضمن از مقلدین مرحوم والد معززشان در زمان حیات ایشان بوده و از بازرگانان متدین و محترم بازار تهران بوده اند
(آقای حاج قاسم انجروی) در تمامی سالهای اقامت معظم له در نجف اشرف اجاره خانه ایشان را مستکفل بوده است،
علیهذا معظم له بدون دغدغه خاطر مالی که همواره گریانگیر غالب افراد مشایخ بوده و می باشد، با جدیت هر چه تمامتر در حوزه نجف به
منظور ارتقای هر چه بیشتر سطح علمی خود همراه با بهره گیری از برکات معنوی مجاورت بارگاه منور مولای متقیان امیرالمؤمنین علیه
السلام تلاش می نمایند.

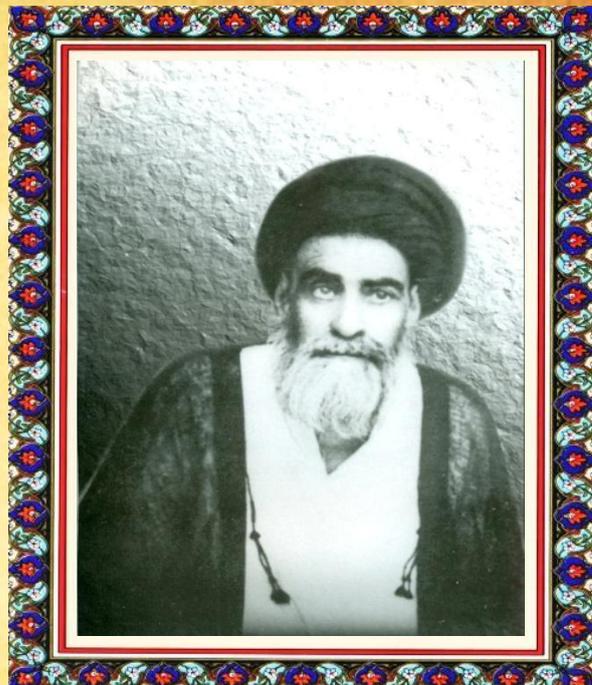
معظم له پانزدهم شهریور ۱۳۳۲ هجری شمسی در حالیکه همسر و فرزندان که در آن تاریخ سه فرزند پسر بوده اند را به همراه داشته اند در شهر نجف
اشرف ساکن و پس از شرکت در دوس مختلف از جمله در درس خارج اصول مرحوم آیه الله حاج سید جمال کلیچانی اعلی الله
مقامه و نیز خارج اصول مرحوم آیه الله العظمی حاج سید محمود شاهرودی قدس سره و خارج درس فقه مرحوم آیه الله حامی و نیز
کتاب حج را در درس مرحوم آیه الله العظمی حاج سید محسن حکیم قدس سره و تا زمانی که مرحوم آیه الله العظمی حاج سید
عبدالمادی شیرازی اعلی الله مقامه در قید حیات بوده اند در درس خارج فقه ایشان که در آن زمان کتاب صلوة را تبیین می
فرموده اند حضور یافته و نهایت بهره را برده و سپس یک دوره کامل خارج اصول را در درس مرحوم آیه الله العظمی آقای حاج
سید ابوالقاسم خونی اعلی الله مقامه شرکت، هم زمان در درس خارج فقه ایشان که کتاب مکاسب را تدریس می فرموده اند نیز
حضور می یابند و در اوایل دهه چهل شمسی دیگر در درسی شرکت نکرده و در جلسه استفتاء مرحوم آیه الله العظمی آقای حاج سید
ابوالقاسم خونی قدس سره که هر شب و با حضور تنی چند از اعظم شاکردان فارغ التحصیل آن مرحوم برگزار می گردیده، مشارکتی
فعال و پویا داشته اند. در تمام این سالها نیز دو بهم مباحثه مبرز داشته اند که بیشتر مباحث را با یکدیگر مورد بحث قرار می داده اند یکی

مرحوم آیه الله آقای حاج میرزا علی آقا وثوق طهرانی اعلی الله مقامه و دیگری مرحوم آیه الله آقای حاج میرزا حسن صافی اصفهانی اعلی الله مقامه که هر دو این بزرگواران علاوه بر جهات فوق العاده علمی در زمینه کلمات نفسی و عرفانی هم سرآمد بوده اند رحمة الله علیهما.

معظم له در زمان اقامت خود در نجف در زمینه تداوم تلاش خود برای فراگیری علوم عقلی و در ادامه درس أسفاری که در قم نزد مرحوم آیه الله علامه طباطبائی قدس سره دیده بودند از مرحوم آیه الله حاج شیخ صدر ابادکوبه ای که استاد سرشناس و مبرز أسفار در حوزه نجف بوده و درس أسفار عمومی نیز داشته اند درخواست می نمایند که درس أسفار خصوصی برای ایشان و مرحوم آیه الله العظمی شهید حاج سید محمد باقر صدر رضوان الله تعالی علیه در منزل خود ترتیب دهند که مورد موافقت آن استاد معظم قرار گرفته و دو بزرگوار هر روز با حضور در منزل آن مرحوم از خرمن دانش ایشان در زمینه علوم عقلی بهره وانی می برند، در همین راستا وقتی آیه الله حاج سید موسی صدر به نجف مشرف و چندی در آن حوزه اقامت می نمایند نیز در این درس خصوصی شرکت می نمایند.

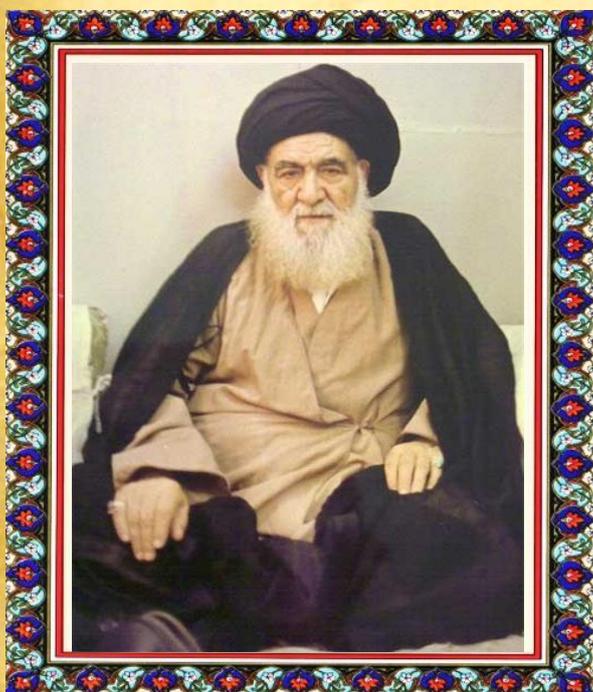
تصویر شماره ۱۲: تصویر مرحوم آیت الله العظمی آقای

حاج سید عبدالمهدی شیرازی اعلی الله مقامه

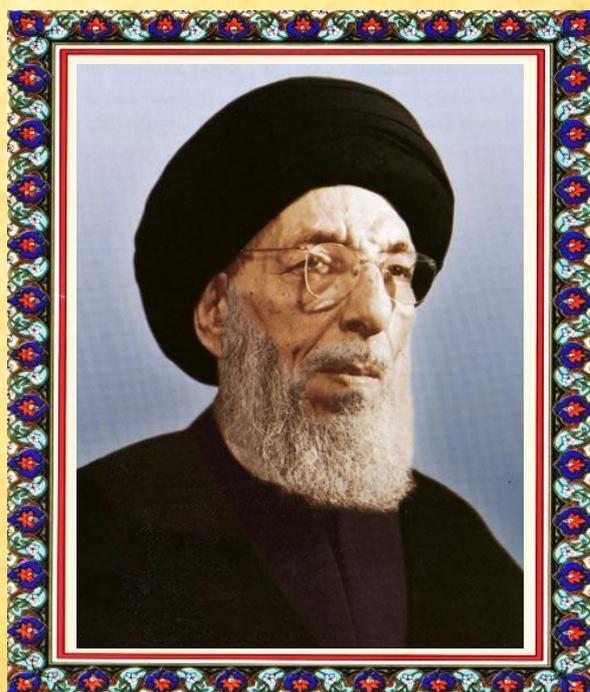
تصویر شماره ۱۳: تصویر مرحوم آیت الله العظمی

آقای حاج سید ابوالقاسم خونی قدس سره

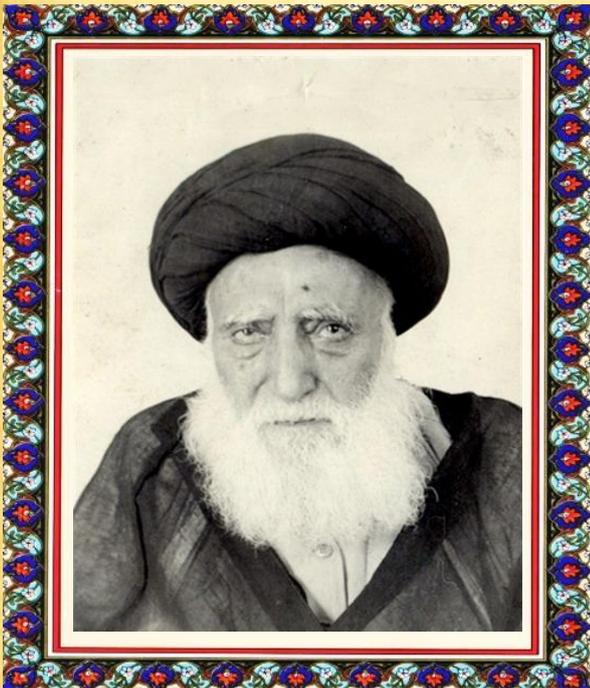
تصویر شماره ۱۴: تصویر مرحوم آیت الله العظمی

آقای حاج سید محسن حکیم قدس سره

تصویر شماره ۱۵: تصویر مرحوم آیت الله العظمی

آقای حاج سید محمود شاهرودی قدس سره

تصویر شماره ۱۶: تصویر مرحوم آیت الله

حاج سید جمال کلیچانی اعلی الله مقامه

پنجمین قابل ذکر است که معظّم له در سال ۱۳۷۰ هجری قمری مطابق ۱۳۳۱ هجری شمسی موفق به اخذ اجازه اجتهاد از والد معظّمشان مرحوم آیة الله العظمی آقای حاج سید محمد تقی خوانساری اعلی الله مقامه الشریف و نیز در تاریخ اول جمادی الثانی ۱۳۸۶ هجری قمری مطابق با ۱۳۴۵ هجری شمسی در نامه ای که مرحوم آیة الله العظمی خونی قدس سره مرقوم داشته اند، به اجتهاد معظّم له اشاره گردیده است هم چنین در تاریخ هجدهم ذی القعدة الحرام سال ۱۳۸۳ هجری قمری مطابق با ۱۳۴۳ هجری شمسی از سوی مرحوم آیة الله آقای حاج آقا بزرگ تهرانی اعلی الله مقامه اجازه روائی برای ایشان صادر گردیده است که ذیلاً "تصویر آنها منعکس می گردد.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ وَوَعَدَهُ بِهِ
 أَجْمَعِينَ مِنَ الْآنَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ وَبَعْدُ فَمَا يَنْبَغِي اِعْلَانَهُ بِرِجَالِ
 الْعَامِلِ وَالْفَاعِلِ الْكاملِ سَيِّدِ السَّنَةِ وَالْمُرْتَمِدِ وَوَقْرَةِ عَيْنِي
 الْحَاجِّ سَيِّدِ مَهْرٍ بَقَرَادَامِ بِهِ اِيَادَهُ مِنْ حَرْفِ شَطْرِ اِنْ عَمْرَهُ وَنَزَلَ
 وَفَرَسِ دَمْرَهُ فِي تَحْصِيلِ الْعِلْمِ الشَّرْعِيِّ وَتَحْرِيرِ اِقْوَابِ الْاِسْلَامِ
 فَهَيْئَةً وَصَوْلِيَةً وَقَدَّرَ عَلَى بَعْضِ اِنْ اِلْتِمَاحِ ثُمَّ حَضَرَ دَرُوسِي فِي
 خَارِجِ لَفْقَةِ الْاَهْوَالِ مَجْدًا فِي اِطْلَابِ غَيْرِ تَكَاثُلِ وَالْاَسْوَانِ
 حَرَمِ بَلَدِ مَجْدِهِ فَعَلَى غَايَةِ اِلْتِمَاحِ وَفَاذَرِ جَانِبَهُ لِمَلِكِ الْاِطْلَامِ
 بِاِبَاضَةِ اِلْتِمَاحِ اِقْدَسِيَّةِ وَعَطَى اِقْرَبِيَّةِ اِقْدَسِيَّةِ فَتَشَرَّفَ عَلَى
 رَدِّ اِفْرُوعِ الْاَهْوَالِ عَلَى اِنْجَالِ الْاَلْفِ بَيْنِ اِنْجَالِ اِنْجَالِ مَرْتَبَةً
 الْاِقْتِنَاءِ وَرِجْبَةَ الْاِسْتِنْبَاطِ عَلَيْهِ اِعْمَالِ اِسْتِنْبَاطِ وَحُكْمِ عَلَيْهِ
 اِنْقِلَابِ فِيهَا اِحْتِمَادِ وَاَوْصِيَهُ بِمَلَارَتِهِ اِقْتِنَاءِ وَمَرَاةِ اِقْتِنَاءِ
 مَهْمَا اَمِنَ وَالْاَلْبَيْتِ مِنْ صَالِحِ دَعْوَاتِهِ فِي ضَلَاةِ عَيْنِي
 صَلَوَاتِهِ كَمَا اِنَّ لَهَا نَهْجًا بِهِ مَهْرُ تَقِي اِنْجَالِ اِنْجَالِ

تصویر شماره ۱۷: تصویر اجازة اجتهاد صادره از طرف مرحوم آية الله العظمى آقاي حاج سيد محمد تقی خوانساری اعلى الله مقامه الشريف برای معظّم له

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَبِشْرَفِ

المجده رب العالمين والعاقبة للوحيدين والصلوة والسلام على أشرف
المخلوقين جميعين سيدنا ومولانا ونبينا محمد وآله الأئمة الاثني عشر المعصومين
وبعد فان السيد السند الثقة المعتمد العالم الفاضل الاصل الفاضل
بفضيلتي العلم والعمل البارع الماهر الباهر مولانا الحاج آقا باقر سليل ائمه
العظمى الحاج السيد محمد تقى الخوانساري طبه الله زلفه وافق عليه فيله زلفه
قد بالغ في الجهد والاجتهاد ونال باقون المراد، وقصد استخراج فقه في سلسلة
الروايات السابقة بالسلف الصالح الثقات والحسنين باستخراج في الروايات
وكامله لك اهلا قيادته الاجامته طبرستان برورى عنى جميع صحاح الروايات
عن كافة مشايخ الاعلام الملقبين في العراق او الفارسية او الحرمين الشريفين فله
ثامت بركانه عنى عنهم جميع طريقتهم اساندهم المسطورة في الاطراف المنسوبة
واجتمعا للاختصاصات في سائر الحالات، واحصوا الذكر منها
او من طرفه واعلا اساندهم وهو والده و هو من اول مشايخ الخفيا بالشيوخ
وانا في اخر الشايخ وهو شيخ العلامة خاتمة المجتهدين والمجتهدين الميرزا محمد بن
مولانا الحاج الميرزا حسين النورى الطبرسى العجى الخاتمة الميرزا محمد بن
قلير وسيدنا المعظم البه عنى عنهم جميع طراف الختمة التى سطرها في كتابه
مسندك الوسائل وشجرها في (موانع العجوم) وادوية باوصية باوصية
من بلازمة التقوى والمجاهدة عن الهوى وقصد اسد بابا بالماجد ووصفى
حرونه بتلك البرقة في تكفى في العامة في النسخ الاشرقت عتبة الخليل في سنة
مردى لفته اول شهر الحرم ١٣١٣ وانا الفقيه الشهير باقر بن محمد الطبرسى

تصویر شماره ۱۹: تصویر اجازة روانی مرحوم آية الله آقاي حاج آقا بزرگ تهرانی اعلی الله مقامه صاده برای معظم له

معظم له طی پانزده سال اقامت اولیه خود در تهران هر روز پیش از ظهر در جلسه مباحثه ای که متشکل از اعظام علماء و فقهاء وقت تهران بود و اکثریات نامی آن بزرگواران اکنون به رحمت ایزدی پیوسته اند مشارکتی فعال داشتند حضرات آیات مرحوم حاج شیخ حسن فرید کلبایکانی (ره) (مدرس شرح لمعه قبله معظم له)، مرحوم حاج سید مرتضی ایروانی (ره)، مرحوم حاج آقا رحمان الله نخعی (ره)، مرحوم حاج سید محمد حائری کلبایکانی (ره)، مرحوم حاج شیخ یوسف ایروانی (ره)، مرحوم حاج آقا کاظم کلبایکانی (ره)، مرحوم حاج سید محمد باقر شهیدی (ره)، اعضاء اصلی این جلسه مباحثه بودند و معمول گردیده بود که علماء بارز بلاد اعم از ایران و یاعراق به هنگام مسافرت به تهران حداقل یک روز در این جلسه مباحثه شرکت کرده و علاوه بر تجدید دیدار با دوستان قدیمی خود در مباحث مطروحه فقهی نیز مشارکت و به بحث و اظهار نظری پرداختند.

پس از ارتحال تدریجی بزرگان این مباحثه، معظم له دیگر شرکت نمی نمایند و به تحریر کتاب مدارک العروة الوثقی مرحوم آیه الله العظمی حاج سید محمد کاظم طباطبائی یزدی اعلی الله مقامه می پردازند که تاکنون سه جلد این کتاب ارزشمند در باب صلوة به زیور طبع آراسته و منتشر گردیده است

تصویر شماره ۲۰: جلد سوم کتاب مدارک العروة الوثقی تألیف

حضرت آیه اسد العظمی آقایی حاج سید محمد باقر خوانساری مدظلہ العالی

آنا در زمینه امور سیاسی، معظم له به طور طبیعی با روحیه و مشی جهادی که از مرحوم والد معظم خود که مدت‌ها در جبهه‌های جنگ جهانی اول بر علیه استعمارگر پیرانگلیس جنگیده و سال‌ها در زندان‌های مخوف آن رژیم جانیکار تحت شکنجه و اسارت گذرانده به ارث برده و در زمان مرجعیت مرحوم والدشان و به ویژه در جریان ملی شدن نفت و حکومت دکتر مصدق فعالیت‌های بسیاری را در زمینه خلع ید انگلیس از منابع و ثروت‌های ملت ایران و نیز در جهت بهره‌گیری از فرصت برقراری حکومتی ملی در راستای اعتلای امور فرهنگی دینی تجربه کرده بود پس از قیام و شروع نهضت اسلامی به رهبری بزرگ مردی بی نظیر در عالم مرجعیت شیعه، در حالیکه در حوزه علمیه مقدسه نجف اشرف آن زمان دخالت در امور سیاست کم رنگ شده بود در حمایت از این نهضت و نیز شخص حضرت آیه الله العظمی امام خمینی اعلی الله مقامه الشریف بعنوان پرچمدار این نهضت مقدس، با احساس مسئولیت شرعی و تاریخی فعالیت و تحرک جدی خود را شروع و در مقاطع حساس، با تلاش سختی پذیر و در پاره‌ای موارد طاقت فرسا اقدام به تهیه اعلامیه و جمع آوری امضاء اعظم از مدرسین و فضلای حوزه نجف نمود که وجود امضاء ایشان در این اعلامیه ما در کتب تاریخی که حوادث را ثبت و منتشر کرده اند گواه این مسئله می باشد.

نقش اصلی معظم له در برگزاری و ترتیب دیدار و نشست مشرک و مهم شبانه مرحوم آیه الله العظمی خویی قدس سره و مرحوم آیه الله العظمی حاج سید محمود شاهرودی قدس سره با مرحوم آیه الله العظمی حاج سید محسن حکیم قدس سره در کوفه برای حمایت قاطع از مرجعیت مرحوم آیه الله العظمی امام خمینی اعلی الله مقامه الشریف بمنظور جلوگیری از خدای ناکرده محاکمه معظم له و محکومیت احتمالی ایشان از سوی دستگاه جبار و سنگین پهلوی، بسیار اساسی بوده که شرح دقیق چگونگی ترتیب این نشست مفصل و خود احتیاج به نوشتاری جداگانه دارد که امیدوارم بتوانم تفصیل آنرا با پیاده کردن نوار صوتی ضبط شده با صدای معظم له، شرح این خاطره تاریخی را در مناسبتی دیگر به اطلاع رسانم، إجمالا اشاره نمایم که معظم له می فرمودند نهضت حضرت امام رضوان الله

تعالی علیه که شروع و تحرکات لازم از سوی فضلای حوزه علمیه قم آغاز گردید با انعکاس مطالب در حوزه علمیه نجف و نظریه سکون نبی که آن زمان در آن حوزه حاکم بود ایجاب نیز با کمک و همراهی بعضی از دوستان از فضلای عالیقدر حوزه تالشهائی را آغاز و بتدریج در ابتدا مرحوم آیه الله العظمی خویی قدس سره را نسبت به اهمیت موضوع و ضرورت اقدام های لازم در حمایت از نهضت اسلامی مرحوم آیه الله العظمی امام خمینی اعلی الله مقامه حساس و بگونه ای که در ابتدای امر مرحوم آیه الله العظمی خویی قدس سره بصورت جدی وارد میدان و با صدور اعلامیه ها و تکلر افغانی همراهی جدی نمودند و در همین رابطه افزودند که در دیداری که در آن ایام با مرحوم آیه الله منتظری داشتم ایشان ضمن مهم و تعیین کننده دانستن تحرک گسترده حوزه علمیه نجف و تاثیر فوق العاده مثبتی که در حمایت از نهضت حضرت امام (ره) خواهد داشت و با تقدیر از تلاشهای ایجاب می گفت ما در قم و شاد نجف هاهنگ و پیکیر باشیم تا انشاء الله نهضت به اهداف مقدس خود نائل گردد.

بهر تقدیر در سال ۱۳۴۵ هجری شمسی معظم له بدلائل متعددی که خارج از حوصله این شرح حال بوده و بمشهور عدم تطویل نوشتار بدانها اشاره نمی شود و بدنبال دعوت یکی از تجار و بازرگانان متدین تهران که مسجدی را با هزینه شخصی خود در میدان ناهجوا احداث و وقف کرده بود به تهران مهاجرت و تاکنون در این شهر اقامت دارند.

معظم له طی ۱۲ سال که در این مسجد فعالیت می فرمودند علاوه بر اقامه سه وعده نماز جماعت هر شب پس از نماز، سخنرانی می نمودند که هر شب به یک بحث اختصاص داشت از جمله در شبهای شبه اعتقادات تدریس می فرمودند که بحث امامت آن متعاقبا" به رشته تحریر در آمده و بصورت کتاب بنام انصاف در امامت چاپ و منتشر گردیده است. در این کتاب امامت و جانشینی بلا فصل امیرالمومنین علیه السلام با استناد به روایات و نظریات بزرگان اهل تسنن اثبات گردیده است. لازم بذکر است که مسجد معظم له بدلائل مختلف از جمله شناخته شدن مراتب علمی ایشان و اشتیاق وافر متدینین و بویژه جوانان محل به استفاده

از محضر علمی و سلوک اخلاقی معظّم له به تدریج حالت مسجد مرکزی و اصلی در منطقه رایافته و بر همین اساس بیشترین نقش و تحرک را در جریان تطاهرات و در راه پانزدهم سال ۱۳۵۷ در حمایت از نهضت مقدس اسلامی مردم ایفای نمود بویژه آنکه همواره معظّم له شخصاً در صف مقدم راه پیمان قرار گرفته و بطور طبیعی حضور ایشان موجب گسترده تر شدن حضور مردم می گردید.

تصویر شماره ۲۱: حضور معظّم له در صف مقدم تطاهرات

و راه پانزدهم سال ۱۳۵۷ در حمایت از نهضت مقدس اسلامی مردم.

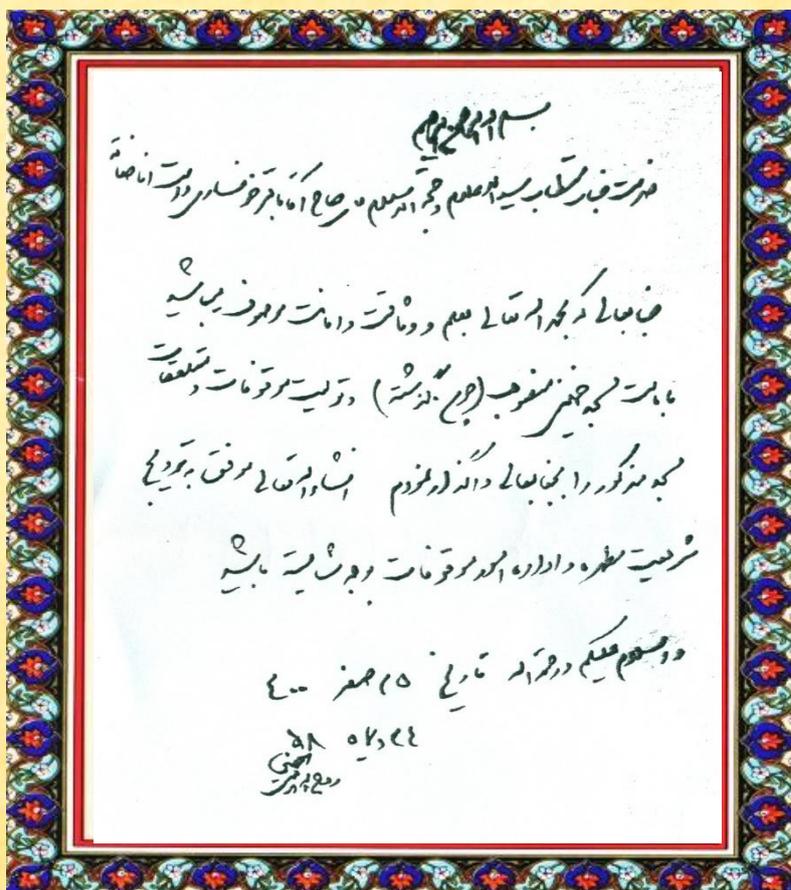
معظم له در روزهای اولیه پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و در پی درخواست کتبی جمع کثیری از بزرگان و متدینین بازار تهران، از سوی رهبر کبیر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران مرحوم آیه الله العظمی امام خمینی اعلی الله مقامه الشریف به امامت مسجد امام خمینی (ره) (مسجد شاه سابق) واقع در بازار تهران منصوب و طی حکم دیگری تولیت موقوفات آن مسجد نیز از سوی حضرت امام قدس سره به معظم له واگذار گردید. حضرت آیه الله العظمی امام خمینی (ره) در دو نوشته جداگانه یکی در پاسخ به درخواست بازاریان تهران به خط مبارک خود مرقوم فرموده اند: اینجانب به جناب مستطاب سید الأعلام و حجة الإسلام آقای حاج سید محمد باقر دامت إفاضته کمال علاقه را دارم و ایشان شایسته برای امر مرقوم هستند انشاء الله تعالی مؤمنین از برکات ایشان مستفیض شوند والسلام علیه وعلیکم ورحمة الله وبرکاته تاریخ ۲۸/۱/۹۹ (۱۳۵۷/۱۲/۷ هجری شمسی)

روح الله الموسوی الخمینی

و در نامه دیگری به تاریخ ۲۵ صفر ۱۴۰۰ مطابق ۲۴ دیماه ۱۳۵۸ مرقوم فرموده اند:

بسم الله الرحمن الرحيم

خدمت جناب مستطاب سید الأعلام و حجة الاسلام آقای حاج آقا باقر خوانساری دامت إفاضته جناب عالی که بحمد الله تعالی بعلم و وثاقت و امانت موصوف می باشید به امامت مسجد خمینی منصوب (چون گذشته) و تولیت موقوفات و متعلقات مسجد مذکور را به جناب عالی واگذار نمودم إثناء الله تعالی موفق به ترویج شریعت مطهره و إدارة امور موقوفات بوجه شایسته باشید و السلام علیکم ورحمة الله تاریخ ۲۵ صفر ۱۴۰۰ ۲۴ دیماه ۵۸ روح الله الموسوی الخمينی

تصویر شماره ۲۳: تصویر نامه رهبر کبیر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران

مرحوم آية الله العظمی امام خمینی اعلی الله مقامه الشریف مبنی برواگذاری تولیت موقوفات و متعلقات مسجد امام خمینی (ره) به معظم له

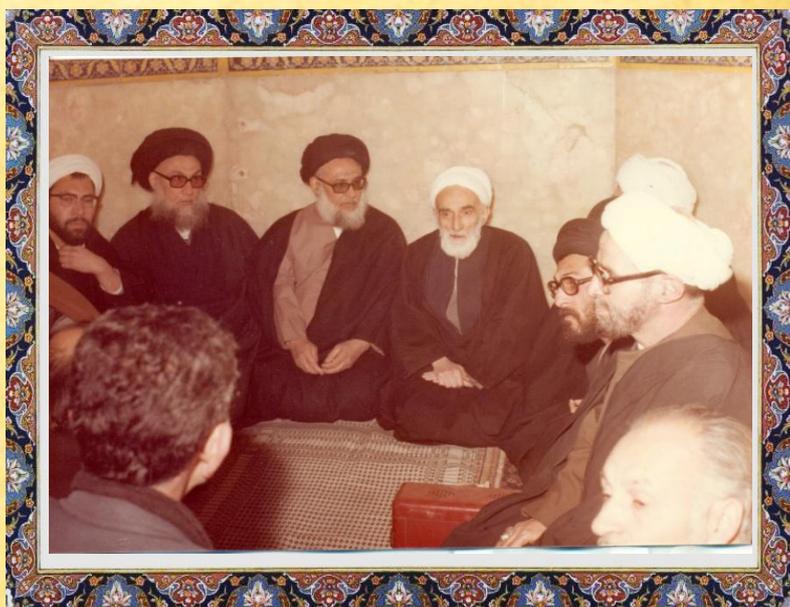
تصویر شماره ۲۴: تجمع جمعی از بازاریان محترم جهت
همراهی با معظّم له و عزیمت به مسجد امام خمینی (ره) بازار
تهران در نخستین روز

تصویر شماره ۲۵: اقامه اولین نماز جماعت توسط معظّم له در
مسجد حضرت امام خمینی (ره) بازار تهران

تصویر شماره ۲۶: سخنرانی مرحوم حجة الاسلام و
المسلمین فلسفی واعظ رحمة الله علیه در نخستین روز
حضور معظّم له مدظلّه در مسجد امام خمینی (ره)

تصویر شماره ۲۷: بدرقه و همراهی جمعی از بازاریان پس از پایان اقامه اولین نماز جماعت توسط معظم له
 معظم له در طول سی و چند سال گذشته و پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و عهده داری امامت و تولیت موقوفات مسجد
 حضرت امام خمینی (ره)، اقدامات بسیار زیاد و متعددی را حسب تعهد و احساس تکلیفی که می فرمودند بعمل آورده اند که بر پاره
 ای از آنها بصورت گذرا اشاره می شود:

- ۱- تعمیر و بازسازی اساسی و بسیار گسترده در بنای قدیمی و دوست ساله مسجد امام خمینی (ره) و مرافق مختلف آن
 - ۲- کاشیکاری کامل شبستان زیر کنبه، سنگفرش حیاط بزرگ و راهروهای متعدد مسجد، احداث حوض بزرگ و تعمیر شیرهای لازم در
 دورادور آن جهت تسهیل در امر وضو، تخریب و بازسازی اساسی سرویس های بهداشتی مسجد، تأمین سیستم گرمایش از طریق
 شوفاژ، تهیه دیزل ژنراتور، منظور تأمین برق اضطراری مسجد، تعویض درهای بزرگ قدیمی و سه گانه ورودی مسجد با بهترین درهای
 چوبی معرق و خاتم کاری ساخت اصفهان، کانال کشی در زیر بنشی از شبستان، منظور رفع رطوبت دیوارهای قدیمی، و غیره.
- همه این اقدامات بر هزینه در حالتی انجام شده که معظم له پس از تصدی، مواجه با صندوق کاملاً تهی مسجد و نبود کمترین مبلغی در

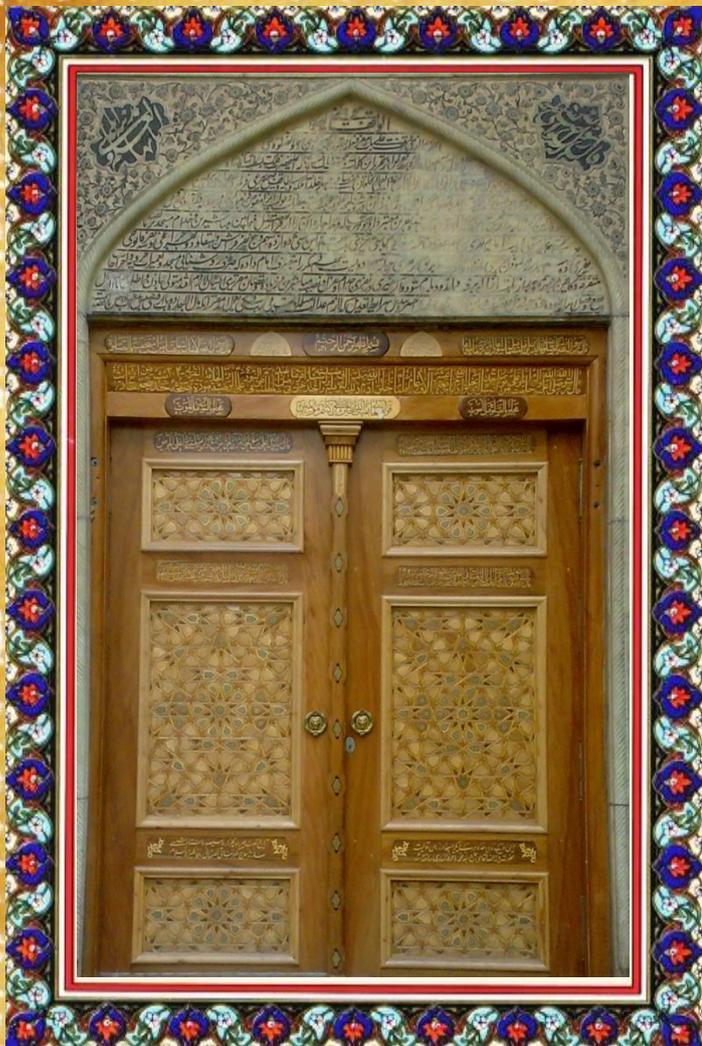
آن گردیده بخوی که تا ماه مانگیز از استراض از بعضی مؤمنین جهت تأمین حقوق ماهیان تعداد اندک خدام مسجد بوده اند و لذا معظم
له با بهمتی بلند و با جدیتی کم نظیر اقدام به احیاء موقوفات و جلوگیری از استمرار تضییع حقوق مسجد نمودند، و علیرغم کار شکنی های
بسیار گسترده و متنوع بعضی از مستاجرین، بتدریج مسجد را خودکفا نمودند.

تصویر شماره ۲۸: صحن مسجد امام خمینی (ره) بازار تهران

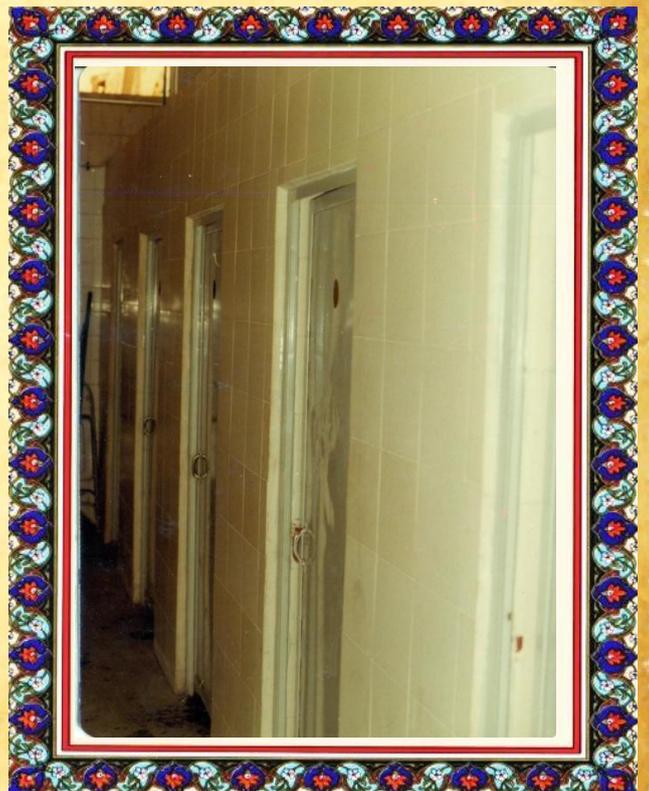

تصویر شماره ۲۹: شبستان زیرکند مسجد امام خمینی (ره) پس از کاشیکاری بدستور معظم له

تصویر شماره ۳۰: تعویض دربهای بزرگ قدیمی و سه گانه ورودی مسجد
با بهترین دربهای چوبی معرق و خاتم کاری ساخت اصفهان

تصویر شماره ۳۱: تخریب و بازسازی اساسی
سرویس های بهداشتی مسجد

علاوه بر اقدامات اساسی فوق الذکر در بسیاری موارد کمک های فوق العاده ای نموده اند نظیر تأمین هزینه احداث مسجدی در زاهدان و ناکنداری آن به نام مسجد امیر المؤمنین علی ابن ابیطالب (ع) احداث پنج باب مسجد ویران شده در منطقه زلزله زده کیلان از طریق پرداخت هزینه آنها خدمت مقام معظم رهبری مد ظله العالی، کمک به احداث بسیاری از مساجد که در مناطق فقیر نشین ساخته می شد از طریق تأمین هزینه آهن و غیره آنها، تأمین هزینه خرید ۱۲ دستگاه دیالیز از طریق وزارت بهداشت و درمان، مساعدت مالی به حوزه های علمیه بعضی شهرهای کوچک نیازمند، کمک مالی به بعضی مراکز درمانی نظیر مرکز درمانی موسی بن جعفر (ع) مشهد، مساعدت مالی به بعضی مراکز فرهنگی دینی در بعضی شهرستانها، کمک مالی نقدی پانصد میلیون ریالی به بازسازی منازل تخریب شده شیعیان مظلوم جنوب لبنان طی حمله دد مشانه رژیم صهیونیستی از طریق ارسال برای حجة الإسلام و المسلمین آقای سید حسن نصرالله دبیر کل شجاع و مجاهد فدائکار حزب الله لبنان (تصویر نامه ایشان به حضور معظم له در این رابطه در پی می آید).

بِسْمِ تَعَالَى

حزب الله - لبنان

تاریخ :
شماره :

سماحة العالم الفاضل حجة الاسلام والمسلمين آية الله السيد الخوانساري حفظه المولي..

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته

ان ما قدمتموه لابنائكم الشيعة في لبنان هو مفره كبيره زرعت الامل في قلوب المستضعفين الذين يقاتلون الكفر العالمي امريكا وربيته اسرائيل ان ما اقدمتم عليه من مساعدات لحزب الله هو اعلاء لكلمة الله في وجه كلمة الشيطان ان رعايتكم واهتمامكم بابنائكم الشيعة في لبنان والعالم هو مصداق علي ان العلماء هم اولياء هذه الامة وحماها ورعاها. والذين ياخذون بايدي المومنين ويهدون سفينتهم حتي ظهور صاحب الراية الامام الحجة ابن الحسن القائم (عج).

سماحة آية الله السيد الخوانساري ننقل اليكم شكر ابنائكم المجاهدين الذين يستلهمون من علمكم واخلاقكم ما يجعلهم يحسون بالامل والطمانينة مواصلة طريق ابي عبد الله الحسين (ع).

سماحة السيد نشكركم علي اهتمامكم ومحبتكم ونسال الله تعالي ان يطيل بعمركم ذخرا للاسلام والمسلمين .
والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته.

حسن نصر الله
بيروت
١٤٢٨/٢/١٤

تهران - ابتدای پارک ملت - خیابان ولی عصر - خیابان شهید رحیمی (چهارازی سابق) پلاک ١٤
تلفن : ٠٠٩٨/٢١-٢٠٥١٩٦٤ . ٠٠٩٨/٢١-٢٠٥٧٠٥١
فاکس : ٢٠٥٩٧٦١

تصویر شماره ٣٢: نامه شکر حجة الإسلام و المسلمین آقای سید حسن نصرالله دبیر کل شجاع و مجاهد فداکار حزب الله لبنان از معظمم له در تاریخ ١٣/١٢/١٣٨٥

در پی کمک مالی نقدی پانصد میلیون ریالی به بازسازی منازل تخریب شده شیعیان مظلوم جنوب لبنان طی حمله دو متشانه رژیم صهیونیستی

در کنار این همه و بطور طبیعی تلاش مستمر و مجدانه در تأمین پاره ای از نیازهای مختلف جبهه های جنگ تحمیلی در پی سفری که ایشان در حالیکه تنی چند از دوستان بازاری معظّم له را همراهی می کرده اند به جبهه های جنگی و دیدار با رزمندگان غیور و فداکار داشته اند که ارسال کلمه های مختلف در طول هشت سال دفاع مقدّس استمرار داشته است.

تصویر شماره ۳۳: حضور معظّم له در جبهه های جنگ تحمیلی و دیدار با رزمندگان غیور و فداکار

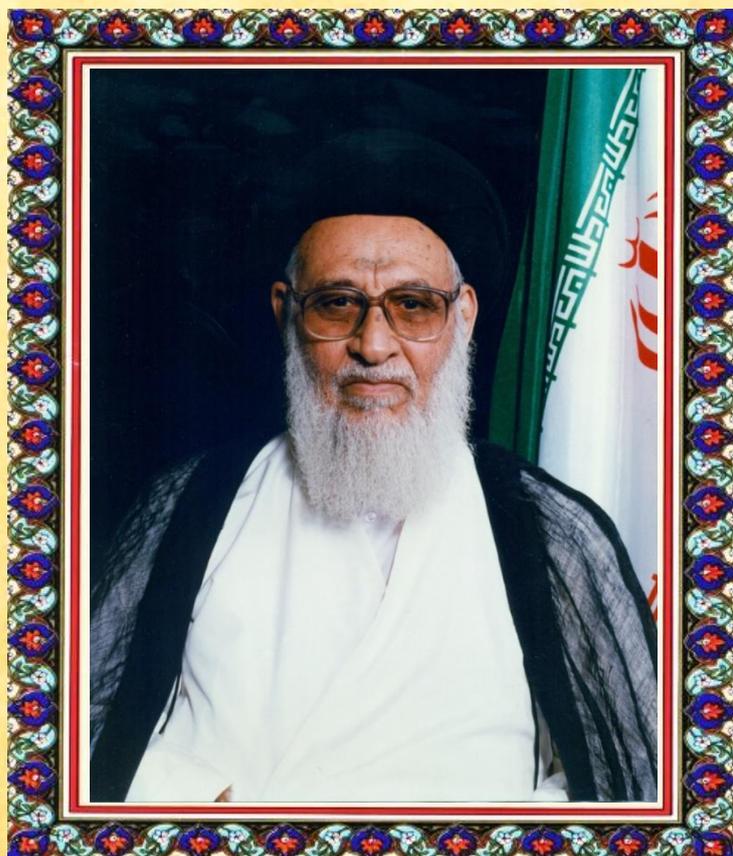
تصویر شماره ۳۴: حضور معظّم له در جبهه

های جنگ تحمیلی به همراه تنی چند از

بازاریان

بمخنین قابل ذکر است که معظم له در پی پیغام شفاهی که حضرت امام رضوان الله تعالی علیه توسط خانواده مجلده و مکرمه خود رحمة الله علیها از طریق مرحومه علویه والده متدینه نگارنده در زمینه ضرورت حضور ایشان در مجلس خبرگان رهبری و نیز تماس های تلفنی که بعضی بزرگان انقلاب از جمله حضرت آیه الله خامنه ای مد ظله العالی رهبر معظم فعلی انقلاب با ایشان داشته اند کاندیداتوری برای نمایندگی مردم شریف تهران در انتخابات مجلس اول خبرگان رهبری را پذیرفتند علیهذا یکی از اعظم علماء به نمایندگی از طرف معظم له در فرمانداری تهران ثبت نام بعمل آورده و نام ایشان را در لیست مورد حمایت جامعه مدرسین و جامعه روحانیت مبارز قرار دادند در نتیجه پس از برگزاری انتخابات، معظم له به نمایندگی از سوی مردم تهران انتخاب و عضو مجلس خبرگان رهبری گردیدند که این موضوع طی دوره های دوم و سوم نیز تکرار و ایشان بمدت ۲۱ سال نمایندگی مردم شریف تهران را در مجلس خبرگان رهبری عهده دار، و در دوره چهارم (فعلی) بدلیل کسالت و نیز ضعف جسمانی علیرغم اصرار های بعمل آمده از حضور در انتخابات مربوطه و بالتبع حضور در مجلس خبرگان از آقایان دست اندر کار عذر خواهی فرمودند.

مطالب و خاطرات ارزنده دیگری نیز وجود دارد که متقابلاً برشته تحریر در آمده و انشاء الله به اطلاع عموم خواهد رسید از جمله چگونگی انجام اولین سفر حج تمتع ایشان در معیت مرحوم آیه الله العظمی آقای حاج سید محمد تقی خوانساری اعلی الله مقامه الشریف والد معظم و جلیل القدر ایشان، یا چگونگی دیداری که مرحوم آیه الله العظمی آقای بروجردی اعلی الله مقامه الشریف با مرحوم آیه الله کاشانی قدس سره با حضور مرحوم آیه الله العظمی آقای حاج سید محمد تقی خوانساری اعلی الله مقامه الشریف در محل منزل حضرت آیه الله العظمی آقای حاج سید محمد باقر خوانساری مد ظله العالی بانجام رسیده.

تصویر شماره ۳۵: دیدار مرحوم آیه الله العظمی آقای بروجردی اعلی الله مقامه الشریف با مرحوم آیه الله کاشانی قدس سره با حضور مرحوم آیه الله العظمی آقای حاج سید محمد تقی خوانساری اعلی الله مقامه الشریف در محل منزل حضرت آیه الله العظمی آقای حاج سید محمد باقر خوانساری مد ظله العالی

تصویر شماره ۳۶: تصویر بدو مرحوم آیه الله العظمی بروجردی اعلی الله مقامه الشریف توسط معظم له

معظم له با اعتقاد به ضرورت کسترش فضاهای فرهنگی دینی و با عنایت به نیاز مبرمی که در زمینه مدارس علمیه در قم احساس می شد ابتدا با خرید حق السهم برادران و خواهران خود از ارثی که در رابطه با قسمت اندرونی منزل مسکونی والد معظمشان مرحوم آیه الله العظمی آقای حاج سید محمد تقی خوانساری اعلی الله مقامه الشریف به آنان می رسید آن منزل را که در کوچه حرم خیابان ارم قم واقع گردیده پس از بازسازی اساسی تبدیل به مدرسه علمیه ای بنام مرحوم والد معظم خود نموده و از سال ۱۳۶۲ تاکنون محل سکونت جمعی از طلاب عزیز بوده و تمامی هزینه های مربوطه را تأمین می نمایند (لازم بذکر است که بدلیل سکونت یکی از خواهران ایشان در قسمت بیرونی آن منزل امکان تبدیل کل بیرونی و اندرونی به مدرسه نبوده است)

تصویر شماره ۳۷: تصویر منزل مسکونی والد معظمشان مرحوم آیه الله العظمی آقای حاج سید محمد تقی خوانساری اعلی الله مقامه الشریف که به همت معظم له به مدرسه علمیه تبدیل گردیده است.

معظم له پس در سال ۱۳۸۴ تصمیم به خرید زمین بزرگتر و در محل مناسب تری بمشور احداث مدرسه علمیه جدیدی می گیرند که در این رابطه در سال ۱۳۸۵ با خرید دو قطعه زمین از مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) جمعاً به مساحت ۸۹۰/۷۶ مترمربع و پرداخت هزینه آن ها و نیز خرید دو باب منزل مسکونی کوچک مجاور زمینهای فوق الذکر از صاحبان آنها و تخریب و افزودن به زمینهای خریداری شده از مؤسسه آموزشی امام خمینی (ره) مقدمات لازم را فراهم و پس از تهیه نقشه مدتهای مدیدی صرف اخذ پروانه ساختمانی از شهرداری گردید که متأسفانه تا سال ۱۳۸۷ بدلیل اصرار شهرداری بر اخذ مالیات و عوارض صدور پروانه ساختمانی در حدود پانصد تا ششصد میلیون تومان! در حالیکه پنجاه و پنج میلیون تومان نقداً در این رابطه به شهرداری پرداخت شده و شهرداری تا دریافت بقیه مبلغ از صدور پروانه خودداری می نمود بطول انجامید. و این در حالی بود که برابر قانون مصوب مجلس شورای اسلامی، مدارس علمیه از پرداخت چنین مبالغی قانوناً معاف گردیده اند بهر تقدیر عدم تکمیل شهرداری و تاخیر بیش از حد این مرحله موجب گردید معظم له به نگارنده این سطور دستور فرمایند که با ورود رسمی به مسئله اقدامات لازم را بعمل آورد، علیهذا اقدام لازم از طریق نامه نگاری مورد نیاز و با استناد به قانون مصوب مجلس شورای اسلامی، از سوی مدیر محترم وقت شورای عالی حوزه علمیه قم با شهرداری قم بعمل آمده و مشکل برطرف و احداث ساختمان مدرسه علمیه ایشان با جدیت شروع و در سال ۱۳۹۱ پس از تجویز به تمامی امکانات رفاهی و تحقیقی لازم برای طلاب محترم به پایان رسید.

این مدرسه در نبش بلوار جمهوری اسلامی قم واقع و بنام معظم له نامگذاری و در شش طبقه و با حدود هشت هزار مترمربع زیر بناء احداث گردیده و مشتمل بر مسجد (جهت استفاده طلاب محترم مدرسه و نیز مردم، همسایه با تعمیم در خصوص مسجد از خیابان اصلی) کتابخانه (جهت استفاده طلاب محترم مدرسه و نیز سایر طلاب حوزه)، ۲ باب مدرسه، مرکز کامپیوتر، بخشهای اداری جهت مدیریت و دبیرخانه و امور مالی، ۱۲۶ حجره ۳ و ۲ و ۴ نفره با ظرفیت ۲۶۰ نفر مجریه تخت خوابهای تاشو و سایر ملزومات اعم از فرش و

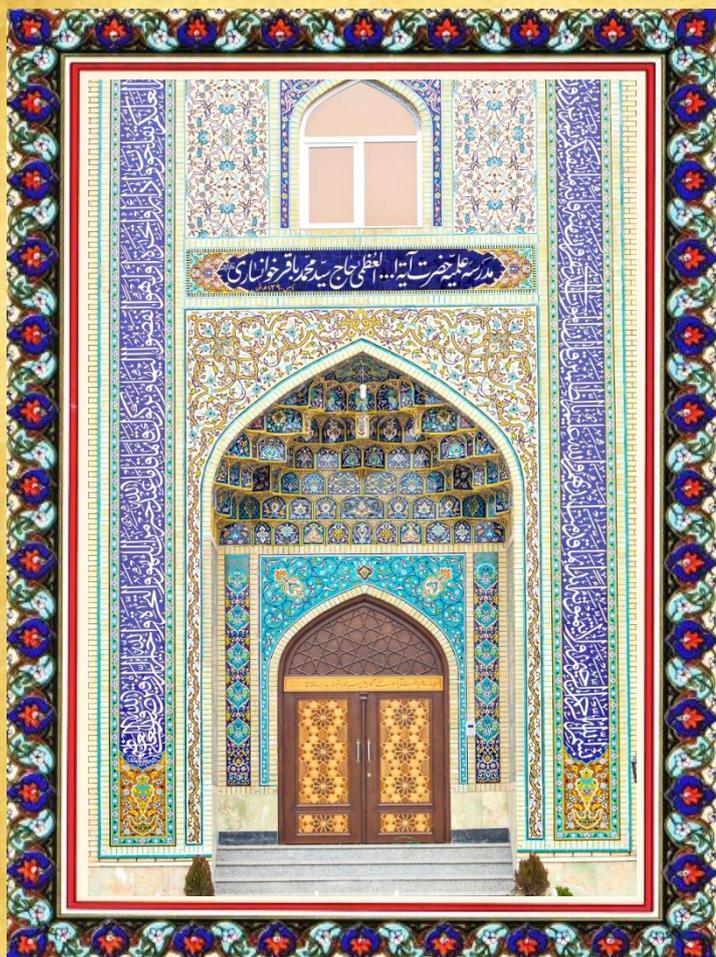
میز مطالعه و قفسه کتابهای شخصی و پتو و غیره بوده و با تعیبه سیستم تهویه مطبوع مرکزی اعم از سرمایش و گرمایش، چهار دستگاه آسانسور، آشپزخانه مدرن و مجرب با امکان پخت و تهیه غذا تا ۵۰۰ نفر، دو سالن غذاخوری، دو سردخانه بادامی متفاوت زیر صفر و بالای صفر، مرکز لباسشویی و خشکشویی و اطوگشی، سیستم آب شیرین کن (با عنایت به نوع آب قم)، دیزل ژنراتور جهت تأمین برق اضطراری، سیستم اعلام و اطفاء حریق، اطاقهای آبدارخانه و خدماتی در تمامی طبقات، انبارهای متعدد مواد غذایی، مواد شوینده و غیره و در نهایت پارکینگ لازم ویژه مدیریت و اساتید محترم مدرسه، تجهیزات آماده گردیده و مقرر است علاوه بر تأمین سه وعده خوراک صبحانه و نهار و شام طلاب عزیز، درس جانبی لازم نظیر تفسیر، عقائد، اخلاق، زبانهای خارجی و غیره برای آیام تعطیل آمان نیز در محل مدرسه فراهم آید.

تصویر شماره ۳۸: نمای بیرونی مدرسه معظم له

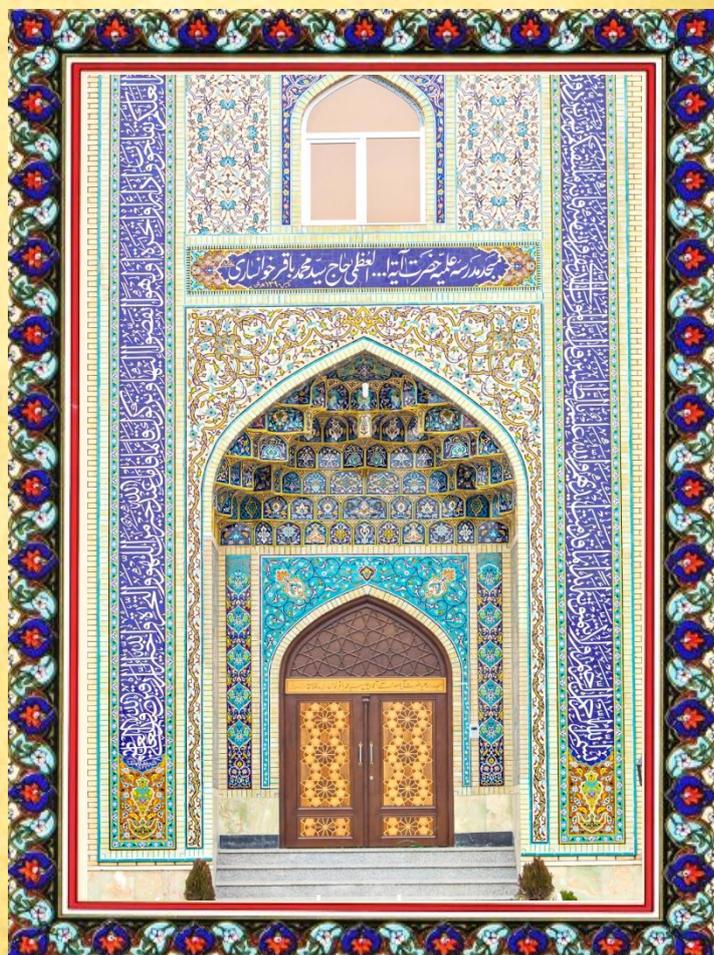

تصویر شماره ۳۹: نمای داخلی مدرسه معظم له در شش طبقه

تصویر شماره ۴: درب ورودی مدرسه معظم له

جهت تردد طلاب

تصویر شماره ۱۴: درب ورودی مسجد مدرسه

معلم له جهت تردد عموم

مدرسه علمیه معظم له در شش طبقه مشتمل بر

مسجد

کتابخانه

مخزن کتابخانه

مدارس در دو طبقه

مرکز کامپیوتر

بخش اداری مشتمل بر

دفتر مدیریت

معاونت، دبیرخانه

و امور مالی

اطاقهای آبدارخانه و خدماتی

در تمامی طبقات

چهار دستگاه آسانسور

۱۲۶ اتاق با ظرفیت ۲۶۰ نفر ویژه

اسکان آقایان طلاب عزیز

مجزبه تخت خواب ماشو (۳۰۲ و ۴ نفره)

هر اتاق دارای قفسه کتاب

و میز مطالعه شخصی

سیستم تهویه مطبوع مرکزی

آشپزخانه

دوسالین غذاخوری

مرکز بازشویی
سختشویی و اطو کشی

سیستم آب شیرین کن

پارکینگ ویژه
مدیریت و اساتید

دیزل ژنراتور برق اضطراری

دو سردخانه مواد غذایی

بادامی متفاوت

سیستم اعلام و اطفاء حریق

هم چنین برای مدرسه، آئین نامه انضباطی لازم تهیه و به تصویب معظم له به عنوان بانی، مؤسس و تولیت مدرسه رسیده است لازم بذکر است که حسب دست نوشته مبارک معظم له تولیت مدرسه مادام الحیوة با ایشان و متعاقبا با نگراننده خواهد بود.

در خاتمه اشاره می نماید که برای خرید زمین و احداث بنا و بویره تجهیز مدرسه به بهترین نحو که حسب شهادت بزرگانی از حوزه که از مدرسه بازدید فرموده اند در تمامی جهان تشیع اعم از قم یا نجف و یا مشهد و غیره به لحاظ امکانات فراهم آمده در آن قطعا بی نظیر است و امید است الگویی برای احداث کنندگان مدارس علمیه در آینده باشد حدود یکصد میلیارد ریال صرف گردیده که ریالی از آن از محل وجوهات شرعی (خمس) نبوده است.

امید است این اقدام بزرگ و بی نظیر در نوع خود که از سوی مؤسس معظم وقف مؤبد شرعی بر آقایان طلاب شیعه اثنی عشری گردیده، بتواند ثناء خیر و برکت مستمر بوده، اولاً "موجبات رضایت خاطر مبارک مولی و سرورمان امام زمان حضرت حجت ابن الحسن العسکری روحی و ارواح العالمین لتراب مقدمه الفداء و علیه و علی آباء الکرام آلاف التحية و الثناء را فراهم و ثانیاً بتواند طی سالیان متمادی و انشاء الله تا ظهور آن حضرت محل آموزش و تربیت جمع کثیری از طلاب عزیز، سربازان امروز آن حضرت و افسران آینده خیل عظیم لشکریان مولی و سرور دو عالم که از زمان غیبت آن نازنین ایل یومنا هذا، پرچم تبلیغ امامت آن حضرت را بردوش داشته و جامعه انسانی را با هدایت های خود به توحید و نبوت و امامت و انتظار فرج آن حضرت دعوت نموده و می نمایند، باشند، و ثالثاً باقیات الصالحاتی باشد برای بانی و مؤسس معظم و دیگر کسانی که در این راستا از هچگونه تلاش شبانه روزی دریغ نورزیدند انشاء الله تعالی.